

De 4 windrichtingen als model van transformatie

Auteur: Chris Hoerée

De 4 windrichtingen zijn, net als de zwaartekracht, een inherent deel van het leven op aarde. Ons gevoel van tijd en verandering wordt beïnvloed door de beweging van de zon, door de cyclus van dag en nacht en door de veranderingen in de natuur doorheen de seizoenen.

Voor natuurvolkeren en onze eigen voorouders die als boeren dicht bij de natuur leefden, was en is deze cyclische beleving van tijd evident. Toen ik enkele jaren geleden mijn jaarplanning uitzette op een jaarwiel inplaats van een kalender, was het alsof ik plots "begreep" hoe de tijd in elkaar zat, hoe de transformatie van je persoonlijke en professionele projecten evolueren doorheen een jaar synchroon met het leven in de natuur.

Onze projecten beginnen met nieuwe ideeën, met de frisse blik van een kind of de visie van een arend. Doorheen visie en ontwerp worden ideeën tastbaar gemaakt in de realiteit. Ze komen tot bloei, zijn tot nut van een gemeenschap, brengen verbinding en een gevoel van ontplooiing en realisatie. Dan komt er een moment van evaluatie en reflectie. Elementen die niet meer nodig zijn, worden losgelaten, verbeteringen worden aangebracht.

Wat ik tot hertoe geschetst hebt, komt grotendeels overeen met onze gebruikelijke project- en procesmodellen. Als oud-Toyota medewerker ben ik erg vertrouwd met Kaizen en PDCA (plan-do-check-act). Ook in de AI aanpak (Appreciative Inquiry) waar je gaat "verkennen, verbeelden, vormgeven en verankeren", of in de stappen van Design Thinking zal je de focus op het "oosten", "zuiden" en "westen" terugvinden.

In de moderne Westerse cultuur en zeker in het bedrijfsleven wordt er weinig aandacht besteed aan het belang van het "noorden". In het creatief of artistiek proces vind je dit wel terug in de incubatieperiode, de tijd dat je in de leegte gaat om iets nieuws te laten ontstaan. Wel vind je het noorden terug in de bodem van de U in de U theorie van Otto Scharmer.

Het werken met de 4 windrichtingen geeft een plek aan de leegte, de adempauze. Steeds vaker lees je artikels over het belang van nietsdoen: "lummel-tijd", voor de creativiteit en een gezonde energiebalans. Plek geven aan het noorden kan betekenen dat je een plek geeft aan de stilte of een korte meditatie tijdens een werkproces.

Je kan het ook vertalen als plek geven aan denken (oosten), doen (zuiden), voelen (westen) en zijn (noorden).

De 4 windrichtingen kunnen gelezen of geconsulteerd worden op verschillende niveaus: in een cyclus van 24 u kunnen ze helpen om onze dagelijkse activiteiten te structureren, ze kunnen de basis zijn van de stappen in een projectplan, op jaarbasis kunnen we onze projecten en planning synchroniseren met de seizoenen en de krachten die werkzaam zijn in de natuur. Ze kunnen ook geconsulteerd worden als invalshoek of perspectief op een thema, vb. "Wat zou het oosten hiervan zeggen?" Uiteraard kunnen de 4 windrichtingen ook een metafoor zijn voor verschillende generaties.

Bill Plotkin stelt in zijn boek "Wild Mind, a field guide to the human psyche" op de natuur, op de 4-windrichtingen gebaseerde psychologie voor.

Voor het werken met de 4 windrichtingen is het uiteraard belangrijk om ervaringsdeskundige te zijn, en dus buiten te komen en ze aan den lijve te ondervinden: door de zonsopgang te aanschouwen, in een bos te wachten tot de zon helemaal onder is, de lente te voelen met al je zintuigen...

Dit is niet altijd gemakkelijk in onze verstedelijkte omgeving, ons drukke levens, werk in kantoorgebouwen achter computerschermen. En toch, onze verbinding met de aarde als levende wezens zit in ons lijf en dat lijf weet die dingen.

Zoals Arnold Mindell zegt in Earth-based Psychology:

"Earth wisdom is deep and obvious. If you relate to the earth - if you sense its compass - you cannot be lost for long".

Chris Hoerée, november 2018